

določbam, da bi se smel naseliti kak Abrahamov potomec, tako v Celji ne puste slovenskega zavoda. Postopanje obojih je protiustavno, a Zaybuszani se morejo vsaj sklicevati na staro predpravico, dočim bi zastoj kaj podobnega iskali v arhivu celjskega mesta. Nemški Celjani pa tudi drugi štajarski Nemci so že opetovano se postavili na to saybuško stališče. Na vso moč so se branili slovenskega beleznika, slovenske posojilnice in hranilnice, slovenske tiskarne. Ko bi imel odločevati o taci stvareh jedino celjski magistrat, ga bi do dandanes nobena taka naprava ne skrunila nemškega značaja celjskega mesta.

Zastopnik celjskega mesta je v državnem zboru že neštevilnokrat o tem se pritoževal. Ta mož je dosledno tako postopal, kakor bi za Celje ne veljala ustava. Ko bi Zaybuszani se bolj pečali z javnimi zadevami, gotovo bi se bili nanj sklicevali pri svoji pravdi in morda tega njih somišljenika celo imenovali za svojega častnega meščana.

Jedna razlika je pa mej Celjem in Zaybuszem. Prebivalci poslednjega mesta bodo morali v ječi se pokoriti za to, da so se ustavljali ustavnim določbam glede jednega samega žida, nemški Celjani pa popolnoma nekaznovano lahko kratijo pravice več tisočem Slovencev. Zanje se ne najde noben paragraf, ki bi jih silil, da priznajo državne temeljne zakone. Mi ne želimo, da bi morda Celjane z ječo učili ustave, kakor Zaybuszane, a le to želimo, in zahtevamo, da se za Slovence v celjskem okraji tudi izvrši popolna narodna enakopravnost in nemškim Celjanom, ko bi kaj ugovarjali odločno pove, da tudi v Celji velja ustava in da proti temu nimajo nič ugovarjati.

Politični pregled.

Shod narodne stranke v Starem trgu. — V nedeljo je imel biti v Starem trgu na Notranjskem shod narodne stranke. Iz Ljubljane so k shodu bili odšli dr. Majaron, deželni poslanec Hribar in deželni poslanec Arko. Poslanci so imeli poročati o svojem delovanju. To katoliški stranki, ki je nedavno v Ljubljani sklenila nekako spravo z narodno stranko, ni uga-jalo. Sklenila je zatorej onemogočiti zborovanje, da ljudje ne bodo izvedeli, kako delujejo narodni poslanci v prid ljudstva. Najela je nekaj mladih fantalinov, največ nevolilcev, da so razgnali shod z razgrajanjem. Gotovo je značilno za postopanje kat. stranke, da so žandarmi morali dva razgrajalca iz njene srede odpeljati v zapor. Na čelu razgrajalcev sta bila gospoda starotiška kaplana. Pomenljivo je tudi to, da je škofijski ordinarijat bil prepovedal g. Koblarju iti na shod, dočim so trije duhovniki katoliške stranke smeli celo pomagati na Notranjskem uprizoriti škandal. To utegne marsikje vzbujati sumnjo, da škofijstvo samo neti politični prepir na Kranjskem. Narodna stranka sedaj misli sklicati drugi shod in upamo, da se drugi pot žalostni dogodki ne bodo ponavljali.

V državnem zboru se sedaj vrši budgetna debata. Slovenski poslanec Ferjančič je pri tem dal razumeti, da se zopet približujejo on in njegovi somišljeniki Hohenwartovemu klubu, ko je razpala koalicija. Poslanec Robič je obžaloval, da sta odstopila Windischgrätz in Madejski in pozivljali krščanske socialiste, naj glasujejo za celjsko gimnazijo. Nemški nacionalni poslanec Steinwender je zahteval, da naj se iz budgeta izbriše 1500 gld postavljenih za osnovo gimnazije v Celji Liechten-

stein je pozivljali nemške konservativce in nacionalce, da se naj združijo s krščanskimi socialisti. Češkim veleposestnikom je pa svetoval, da naj bodo vodje češkemu narodu. Mladočeh Pacak je izjavil, da njegova stranka ostane v opoziciji, dokler se ne premeni politika proti češkemu narodu. Pri proračunu o učnem ministerstvu bode govoril grof Wurmbrand proti osnovi celjske gimnazije. Ta točka je še vedno jako osodepolna in še ni gotovo, če se vsprejme. Levica preti, da bode v tem slučaju glasovala v tretjem branji proti budgetu, ki bi potem propal, ako Mladočehi ostanejo v opoziciji. Marsikaj kaže, da za letos celjska gimnazija še ni povsem zagotovljena. Krščanski socialisti, ki se postavljajo bolj na nemško narodno stališče, bodo glasovali proti celjski postavitki. Zbornica je zadnji čas jako slabo obiskana. V petek je zaradi nesklepčnosti moral predsednik sejo zaključiti. Bilo je le 97 poslancev. Manjkali so zlasti mnogi Mladočehi in razen Hohenwarta vsi Slovenci. Kaj bi bilo, če bi pri kaki slabo obiskani seji glasovalo o Celji. Lahko bi se pripetilo, da propade.

Novo definitivno ministerstvo je baje sestavil grof Badeni. Sedanji štirje ministri ostanejo v novem ministerstvu. Grof Badeni bode samo predsednik ministerstvu, Kielmannsegg ostane minister notranjih stvari, Böhm-Bawerk finančni minister, Jaworski minister za Galicijo in Welsersheim deželni brambeni minister. Sedanji vodja trgovskega ministerstva sekcijski načelnik Wittek, bode imenovan za trgovskega ministra. Poljedelski minister bode knez Ferdinand Lobkowitz, pravosodni minister, deželnega nadsodišča predsednik Chorinsky, učni minister pa postane zopet baron Gauč. Če bodo Mladočehi hoteli podpirati novo vlado, bode imenovan še poseben minister za Češko. Naloga novega ministerstva bode pred vsem rešiti budget za 1896 l. in pa novo nagodbo z Ogersko. Volilna reforma se bode pa odložila, in se bode ž njo pečal še le novi državni zbor. Konservativci in liberalci so torej s svojo koalicijsko komedijo le dosegli namen, da se bodo nove volitve vršile še po starem volilnem redu.

Občinske volitve na Dunaji bodo v avgustu. To je nov dokaz, da liberalci nimajo več odločilnega vpliva. Tedaj bode mnogo liberalnih volilcev, bogatih židov, še po toplicah, in imajo krščanski socialisti v tem času največ upanja, da zmaga. Liberalci bi bili radi, da bi volitve bile v oktobru ali pa še le v novembru.

Izjemno stanje na Češkem se baje v kratkem odpravi. Z izjemnim stanjem pa pojde tudi sedanji namestnik grof Thun. Govori se, da bode naslednik njegov marki Bacquehem. Jeseni bode obiskal cesar narodopisno razstavo v Pragi. Na to razstavo v Prago pridejo tudi poslanci raznih slovanskih strank in bode v Pragi važno posvetovanje o bodočem postopanju slovanskih zastopnikov v državnem zboru.

Poljski glasovi. — Nič kaj povoljno se ne glase izjave poljskih časopisov o nemški zjedinjeni levici. Skoro brez izjeme izjavljajo se proti temu, da bi se zopet levica vsprejela v novo večino. Pač pa poljski listi priporočajo zve o z Mladočehi. Te izjave so tem pomenljivejše, ker marsikaj kaže, da postane kak Poljak nov ministerski predsednik.

Ogerska gospodska zbornica. — Kar ni mogel doseči Wekerle, to je dosegel Banfly. Te dni so se imenovali štirje novi dedni člani gospodske zbornice iz vladne stranke. Jednega grajščaka je namreč cesar imenoval za grofa, tri druge za barone. Vlada pa pridobi sedem glasov, ker ima jeden teh grajščakov tri sinove, ki plačujejo tudi nad 3000 gld. davka, in torej tudi postanejo člani gospodske zbornice. Vlada ima sedaj precej upanja, da zmaga s še nerešenima proticerkvenima predlogama.

Italija. — Znano je, da je opozicijski poslanec Cavallotti obdolžil ministerskega predsednika Crispija raznih sleparij in goljufij. To svojo obdolžitev je Cavallotti podprl z dokazi. Zadeva je prišla tudi v zbornici na vrsto. Cavallotti je tu dokazoval resničnost svojih trditev, a Crispiju se še vredno

ni zdelo opravičevati se; ni rekel, da je kriv in ne, da ni kriv, temveč le poudarjal je svoje zasluge za domovino, za katero deluje že 53 let. Vse lepo, toda vsak obtoženec se mora skušati obtožbe oprati, Crispiju se pa to ni zdelo potrebno, to pa le zato ne, ker se ni upal z opravičevanji oprati in je vedel, da mu se ne more ničesar zgoditi, ker ima za seboj v zbornici večino, katera pleše, kakor on hoče. In res, ko se je predlagalo, da naj se stvar izroči posebnemu odseku v pretres in poročanje, se je ta predlog odklonil in sklenilo z večino glasov Crispijevih privržencev, da se vsa zadeva odloži za šest mesecev. Nečisti Crispi ostane še torej nadalje na krmilu. Vsekako so pa dnevi njegove samooblasti tudi že šteti.

Makedonija. — Po poročilih prihajajočih iz Bolgarije, se vstaja v Makedoniji vedno širi. Podporo dobivajo vstaši iz Bolgarije. Povod vstaji je nezadovoljnost v Makedoniji živčih Bolgarov. Turčija sicer prikriva vstajo, to pa zaradi tega, ker ne mara, da bi svet zvedel o nezadovoljnosti Makedoncev napram turški upravi. V Bolgariji je vse močno zavzeto za vstaše, dočim se v Srbiji ne zmenijo za vstajo, četudi je vstaja ravno v onem delu Makedonije, kjer prebivajo Srbi. Bolgarska vlada sicer o tej zadevi ni zavzela še nobenega stališča, vendar je očitno, da bode morala z narodom potegniti. Turška vlada upa s silo vdušiti nemir v Makedoniji, kamor je poslala močno posadko vojakov. Med turškimi vojaki in vstaši je bilo že več krvavih bojov. Sicer se pa turška vlada baje prizadeva tudi z lepo poravnati vstajo in je pripravljena Bolgariji spolniti razne želje, če bi ta delovala za pomirjenje duhov v Makedoniji.

Obrtnija.

Porcelan.

Najzlahtnejše glinasto blago se dobiva iz ilovice, v kateri ni nobenega železa, tako imenovane porcelanske prsti. To porcelansko prst se fino zmelje in pomeša s čisto kremenčevo kislino ali pa mavcem.

Iz te snovi se delajo potem razne stvari s prosto roko na lončarskem krogu ali pa s kalupi.

Za votle stvari rabi se lončarski krog; le za to, da se da oblika, se stvar dene še v kalup iz mavca in končno zvrtili.

Porcelanske ploče se pa vlivajo. Dotični kalupi se popolnoma napolnijo s jako redko snovjo. V kratkem se ob stenah usede ne več tekoča plast. Sedaj se še ostala tekočina z nategačo ali na kak drug način ven spravi. Tako se dobe porcelanske stvari z jako tenkimi stenami.

Ploskaste stvari se delajo iz vlitih plošč, ki se obdelajo na izbočenem kalupi, podobnem preobrnjenem krožniku in se naposled obkrožijo s šablona.

Manjše stvari se pa narede s stiskalnico. Narejene stvari se posuše v zakurjenih prostorih in potem se pa denejo v razbeljeno peč, kjer se kmalu toliko strdijo, da se lahko posteklene.

Stvari, ki se vzamejo iz peči, so trdne in popolnoma bele, vendar brez leska in prstene ter se rade umažejo.

Kar se tiče glazure porcelana, sestoji iz tekočine fino zmlete porcelanske snovi, z dodatkom vode in mavca. V to se utaknejo porcelanske stvari in potem posuše. Ko so popolnoma suhe, se denejo v kostne iz ilovice in de-

nejo v visoko peč, kjer se žgo, da postanejo gladke. Po preteku 16—18 ur se stvari v peči dobro sežgo. Blago se pusti tako dolgo stati, da se v več dneh polagoma ohladi.

Dober porcelan je popolnoma bel, jako trd, pol prozoren in se školkasto lomi. Take posode iz porcelana imajo čist glas.

Porcelan se slika s tako imenovanimi porcelanskimi barvami, ki se stro v terpentinovem olji. Barva obstoji iz prašnatih kovinskih okisov, pomešanih s svinčnim steklom ali boraksovim steklom. Barvajo se stvari s čopičem, in potem se lahko žgo.

Porcelan so Kitajci znali že delati v najstarejših časih, v Evropi je pa iznajden še le 1703. leta in se je hitro razširil.

Kmetijstvo.

Shod dolenjskih kmetijskih podružnic v Novem mestu.

(Konec.)

K besedi se oglasi potem gosp. ravnatelj Pirc, ki pravi, da je naše pleme potrebnoboljšanja, če hočemo napredovati. Posebno nam primanjkuje sposobnih bikov. Glavni odbor se je dosedaj oziral zmiraj na vse kraje jednako in je nakupil za Dolenjsko tudi veliko jednobarvene živine.

Kar se tiče plemena samega, je stvar podružnic, da si izbereta tisto pleme, ki je za vaše kraje najbolj pripravno in glavna družba se bode z veseljem ozirala na vaše zahteve in dala to, kar si bode sami zbrali. Skrbite pred vsem za to, da dobimo dosti bikov. Imamo sicer zakon o številu potrebnih bikov v vsakem okraji ali ta zakon se premalo strogo izvršuje.

K prvi točki vzporeda se oglasi še predsednik g. Rohrman, kateri pojasnjuje v daljšem govoru, da je splošnemu pomanjkanju krme in od tod izvirajočemu slabemu krmljenju največ pripisati, da je naša živina po deželi še tako slabo razvita. Dokler ne bomo začeli po Dolenjskem živine bolje rediti, tako dolgo časa nam tudi najboljše pleme ne bode dosti pomagalo. Skrbeti je tedaj, daboljšujemo našo živino tudi z boljšim krmljenjem. Govornik opisuje potem, da se število živine množi, a da se množi tudi število ljudstva. Na Dolenjskem imamo od l. 1869. do 1890. za 18.000 glav več goveje živine. V okraju novomeškem je v teku zadnjih 20 let naraslo število goveje živine od 16.649 glav na 23.832 glav in tudi število ljudij je poskočilo od 44.000 na 48.000. Te številke nam kažejo, da je treba dandanes dosti več živeža za ljudi in več krme za živino. Njive se čim dalje bolj širijo, zato pa ginejo pašniki in sploh prostori za pridelovanje krme. Velika napaka je to, da so se pašniški deli poprodali kajzarjem in tako zgubili za prejšnje posestnike. V nadaljevanju trdi, da je treba sedaj na malem prostoru